

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอผลการศึกษา ตามประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การสร้างโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ
2. การพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ
3. ผลการใช้โปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ

การสร้างโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ

1. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นการเตรียมการ พบว่า แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุนำมาประกอบในการสร้างโปรแกรม มีดังนี้

- 1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรม
- 1.4 ความรู้เกี่ยวกับศิลปะประดิษฐ์
- 1.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
- 1.6 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2. การสร้างกรอบความคิดในการสร้างโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ พบว่า กรอบแนวคิดและแผนการดำเนินการมีดังนี้

- 2.1 การสร้างกรอบแนวคิด มีส่วนประกอบ ดังนี้
 - 2.1.1 วิเคราะห์เนื้อหากิจกรรม
 - 2.1.2 เลือกวัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์
 - 2.1.3 เลือกชิ้นงานศิลปะประดิษฐ์
 - 2.1.4 ทดลองประดิษฐ์ชิ้นงานนั้น ๆ
- 2.2 การเขียนแผนการดำเนินการ มีองค์ประกอบดังนี้
 - 2.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์
 - 2.2.2 แนวทางการจัดกิจกรรม
 - 2.2.3 แนวทางการประเมินผล

การสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ มีผลการศึกษา ดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรม ประกอบด้วย
 - 1.1 สภาพปัญหาความจำเป็นในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้โปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ
 - 1.2 หลักการของโปรแกรม เป็นโปรแกรมนันทนาการที่สามารถพัฒนาสุขภาพจิตและสภาวะทางสังคมของผู้สูงอายุได้
 - 1.3 วัตถุประสงค์ของโปรแกรม คือ เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตและสภาวะทางสังคม และส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของผู้สูงอายุโดยใช้ศิลปะประดิษฐ์
 - 1.4 หัวข้อกิจกรรมในโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ 12 กิจกรรม
 - 1.5 วันเวลาในการจัดกิจกรรมโดยกำหนดเวลาที่ยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้สูงอายุ
 - 1.6 รูปแบบและลักษณะการจัดโปรแกรม เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามอัยาศัย โดยการจัดประสบการณ์ บุคคล และแหล่งเรียนรู้ให้ถ่ายทอดการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเน้นความผ่อนคลายสอดคล้องกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ
 - 1.7 การประเมินผล ไม่เน้นการประเมินทักษะปฏิบัติ แต่เน้นการประเมินเฉพาะด้านจิตใจและสภาวะทางสังคมของผู้สูงอายุหลังเสร็จสิ้นโปรแกรม
2. สร้างโปรแกรม ฉบับร่าง

สร้างโปรแกรม ฉบับร่าง โดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับหลักการพัฒนาโปรแกรม นันทนาการ ศิลปะประดิษฐ์ การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยมีโครงสร้างฉบับร่าง ประกอบด้วย

 - 1) ชื่อโปรแกรม
 - 2) วัตถุประสงค์
 - 3) กลุ่มเป้าหมาย
 - 4) หัวข้อกิจกรรม
 - 5) จำนวนชั่วโมงที่จัดกิจกรรม
 - 6) วันและเวลาในการจัดโปรแกรม
 - 7) สถานที่
 - 8) ลักษณะการจัดกิจกรรม
 - 9) ตารางการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม

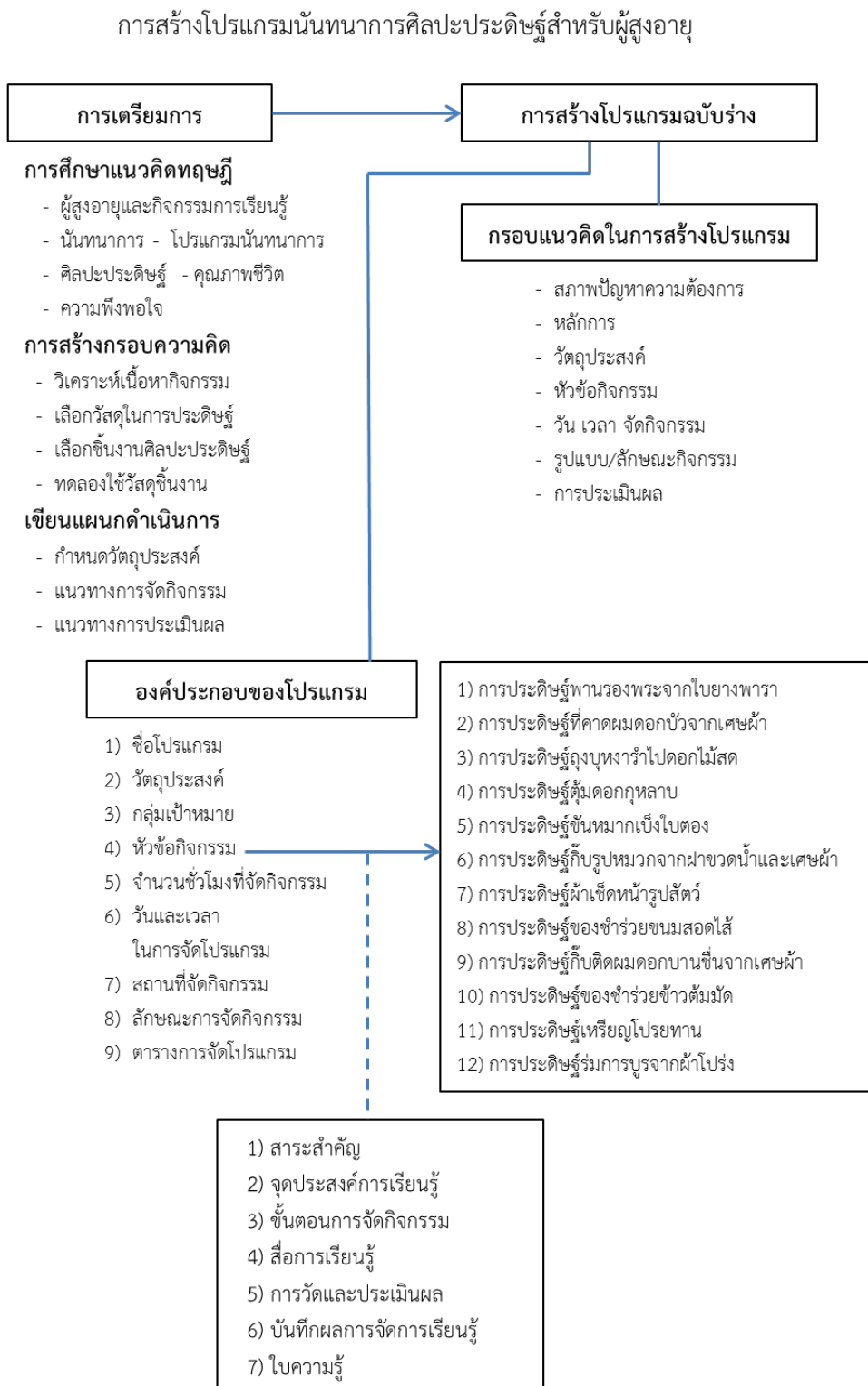
โดยหัวข้อกิจกรรมตามโปรแกรม ประกอบด้วย 12 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

- 1) การประดิษฐ์พานรองพระจากใบยางพารา
- 2) การประดิษฐ์ที่คาดผมดอกบัวจากเศษผ้า
- 3) การประดิษฐ์ถุงบุหงารำไปดอกไม้สด
- 4) การประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ
- 5) การประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งใบตอง
- 6) การประดิษฐ์กิ๊บรูปหมวกจากผ้าขูดน้ำและเศษผ้า
- 7) การประดิษฐ์ผ้าเช็ดหน้ารูปสัตว์
- 8) การประดิษฐ์ของขำร่วยขนมสอดไส้
- 9) การประดิษฐ์กบติดผมดอกบานชื่นจากเศษผ้า
- 10) การประดิษฐ์ของขำร่วยข้าวต้มมัด
- 11) การประดิษฐ์เหรียญโปรยทาน
- 12) การประดิษฐ์ร่มการบูรจากผ้าโปร่ง

โดยแต่ละหัวข้อกิจกรรม มีส่วนประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (1) สารสำคัญ
- (2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- (3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
 - ขั้นนำ
 - ขั้นจัดการเรียนรู้
 - ขั้นสรุป
- (4) สื่อการเรียนรู้
- (5) การวัดและประเมินผล
- (6) บันทึกผลการจัดการเรียนรู้
- (7) ใบความรู้

สรุปการสร้างโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ด้วยแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 4.1 แผนภูมิสรุปการสร้างโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาเพื่อการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ โดยการตรวจสอบโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้โปรแกรมโดยผู้สูงอายุ และการปรับปรุงโปรแกรม

1. การตรวจสอบโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ

หลังจากสร้างโปรแกรมฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ขึ้นแล้ว ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพโปรแกรมฉบับร่าง โดยการประเมิน 2 ลักษณะ คือการประเมินความเหมาะสม และการประเมินความสอดคล้องของโปรแกรม ดังนี้

1.1 การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฉบับร่าง โดยพิจารณา สภาพปัญหาความจำเป็น ปรัชญาของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม หัวข้อโปรแกรม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม รูปแบบและลักษณะการจัดกิจกรรม และการประเมินผล ว่ามีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุมากน้อยเพียงใด ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.35$, $\sigma = .09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ถึงมากที่สุด

1.2 การประเมินความสอดคล้องของโปรแกรมฉบับร่าง และเครื่องมือวิจัย โดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ สภาพปัญหาความจำเป็นในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ หลักการ วัตถุประสงค์ หัวข้อโปรแกรม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม รูปแบบและลักษณะการจัดกิจกรรม และการประเมินผล มีความสอดคล้องกันเพียงใด ทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬาและนันทนาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะประดิษฐ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษา และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการประเมินความสอดคล้องโครงสร้างโปรแกรม พบว่า โดยภาพรวม มีความสอดคล้องกัน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมทั้งฉบับได้ 0.94

2. การทดลองใช้โปรแกรมโดยผู้สูงอายุ

นำโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ฉบับร่าง ไปทดลองใช้โปรแกรม จำนวน 2 ครั้ง

2.1 การทดลองใช้โปรแกรมครั้งที่ 1 เป็นการนำโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุไปศึกษาความเหมาะสม สภาพปัญหา ข้อบกพร่องต่าง ๆ ของโปรแกรมและกระบวนการจัดกิจกรรม และความอยากง่ายของชิ้นงานศิลปะประดิษฐ์ โดยทดลองกับผู้สูงอายุที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ผลการใช้โปรแกรม พบว่า ผู้สูงอายุสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานศิลปะประดิษฐ์ตามโปรแกรม ได้ทุกชิ้นงาน มีคำผิดที่พบในใบความรู้บ้างเล็กน้อย

2.2 การทดลองใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 เป็นการนำโปรแกรมนันทนาการ-ศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน จากชมรมผู้สูงอายุสถานีกาชาดที่ 7 อำเภอเมืองอุบลราชธานี เพื่อศึกษาความเหมาะสมปัจจัย สภาพปัญหา และข้อบกพร่องต่าง ๆ ของโปรแกรม ผลการใช้โปรแกรม พบว่า มี 3 กิจกรรมที่เห็นควรให้ปรับ คือ

1) กิจกรรมการประดิษฐ์ถุงบุหงารำไปดอกไม้สด ผู้สูงอายุให้ข้อเสนอแนะว่า มีบางขั้นตอนที่ผู้สูงอายุไม่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ไม่สามารถนำไปทำเองได้ และผลงานเป็นของดอกไม้สด เก็บไว้ได้ไม่นาน ปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะเป็นการประดิษฐ์หมอนเครื่องหอมแทน

2) การประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งใบตอง ผู้สูงอายุให้ข้อเสนอแนะว่าเป็นขั้นตอนที่ใช้เวลานาน ยางใบตองเปื้อนเสื้อผ้า และผลงานเป็นใบตองสด เก็บไว้ได้ไม่นาน ปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะเป็นการประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งจิวจากกระดาษเรนโบว์

3) การประดิษฐ์เหรียญปอยทาน ผู้สูงอายุให้ข้อเสนอแนะว่ามีขั้นตอนการประดิษฐ์ที่ยุ่งยาก ผู้สูงอายุจำไม่ได้ ปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะเป็นการประดิษฐ์พวงกุญแจจิวจากริงไหมแทน

3. การปรับปรุงโปรแกรม

จากการนำผลการตรวจสอบโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ และผลการทดลองใช้โปรแกรมโดยผู้สูงอายุมาปรับปรุง ให้สมบูรณ์ พบว่า โปรแกรมมีองค์ประกอบและรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย หัวข้อกิจกรรม จำนวน ชั่วโมง วัน เวลา สถานที่ ลักษณะการจัดกิจกรรม และตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

ชื่อโปรแกรม

โปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ
2. เพื่อส่งเสริมสภาวะทางสังคมของผู้สูงอายุ
3. เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของผู้สูงอายุโดยใช้ศิลปะประดิษฐ์

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ หรือในชมรมต่าง ๆ หรือในชุมชน ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป สามารถเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรม ได้

หัวข้อกิจกรรม

ในการจัดโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 12 กิจกรรม ดังนี้

1. การประดิษฐ์พานรองพระจากใบยางพารา
2. การประดิษฐ์ที่คาดผมดอกบัวจากเศษผ้า
3. การประดิษฐ์หมอนเครื่องหอม
4. การประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ
5. การประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งจิวจากกระดาษเรนโบว์
6. การประดิษฐ์ผ้าเช็ดหน้ารูปสัตว์
7. การประดิษฐ์กิ๊บรูปหมวกจากผ้าขูดน้ำและเศษผ้า
8. การประดิษฐ์ของชำร่วยขนมสอดไส้
9. การประดิษฐ์กับติดผมดอกบานชื่นจากเศษผ้า
10. การประดิษฐ์ของชำร่วยข้าวต้มมัด
11. การประดิษฐ์พวงกุญแจจากรังไหม
12. การประดิษฐ์ร่มการบูรจากผ้าโปรง

(หมายเหตุ หัวข้อการจัดกิจกรรมภายในโปรแกรมอาจสลับสับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย)

จำนวนชั่วโมงที่จัดโปรแกรม

ชั่วโมงการจัดโปรแกรม เป็นชั่วโมงเรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามโปรแกรมทั้งหมด จำนวน 24 ชั่วโมง

วัน เวลา

ดำเนินการจัดโปรแกรมให้ครบทั้ง 12 กิจกรรม วันและเวลาที่จัดให้เป็นไปตามความเหมาะสมและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยสามารถจัดกิจกรรมได้ ดังตัวอย่าง

เดือนละ 1 ครั้ง ต่อ 1 กิจกรรม

สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ต่อ 1 กิจกรรม

หรือ 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ต่อ 1 กิจกรรม

สถานที่

สถานที่ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้จัดกิจกรรมกำหนดตามความเหมาะสม

ลักษณะการจัดกิจกรรม

เป็นการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดประสบการณ์ บุคคล และแหล่งเรียนรู้ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโปรแกรม ดำเนินการ 12 กิจกรรม มีหัวข้อการจัดกิจกรรมนั้นนันทนาการ 12 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลาดำเนินการ 120 นาที โดยมี ลักษณะกิจกรรม และเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดลักษณะกิจกรรมในโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์ สำหรับผู้สูงอายุ

ครั้งที่	หัวข้อ	ลักษณะกิจกรรม	เวลา (นาที)
1	การจัดกิจกรรมนันทนาการ การประดิษฐ์พานรองพระ จากใบยางพารา	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับใบยางพาราที่ใช้ในการทำงานประดิษฐ์	10
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์พานรองพระจากใบยางพารา	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์พานรองพระจากใบยางพารา	80
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10
2	การประดิษฐ์ที่คาดผม ดอกบัวจากเศษผ้า	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการเย็บผ้าแบบต้นตะลวย	5
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์ที่คาดผมดอกบัวจากเศษผ้า	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์ที่คาดผมดอกบัวจากเศษผ้า	85
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10
3	การประดิษฐ์หมอนเครื่อง หอม	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหอม	10
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์หมอนเครื่องหอม	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์หมอนเครื่องหอม	80
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ครั้งที่	หัวข้อ การจัดกิจกรรมนั้นหนนาการ	ลักษณะกิจกรรม	เวลา (นาที)
4	การประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำตุ้มดอกไม้	10
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ	80
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10
5	การประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งจิว จากกระดาษเรนโบว์	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับชั้นหมากเบ็ง	10
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งจิวจาก กระดาษเรนโบว์	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งจิวจาก กระดาษเรนโบว์	80
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10
6	การประดิษฐ์ผ้าเช็ดหน้า รูปสัตว์	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการพับผ้าเช็ดหน้าเป็น รูปสัตว์แบบต่าง ๆ	10
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์ผ้าเช็ดหน้ารูปสัตว์	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์ผ้าเช็ดหน้ารูปสัตว์ สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	80 10
7	การประดิษฐ์กิ๊บรูปหมวก จากฝาขวดน้ำและเศษผ้า	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการนำเศษวัสดุกลับมาใช้ ใหม่เพื่อลดภาวะโลกร้อน	5
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์กิ๊บรูปหมวกจากฝาขวด น้ำและเศษผ้า	5
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์กิ๊บรูปหมวกจากฝาขวด น้ำและเศษผ้า	90
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ครั้งที่	หัวข้อ การจัดกิจกรรมนั้นหนนาการ	ลักษณะกิจกรรม	เวลา (นาที)
8	การประดิษฐ์ของชำร่วย ขนมสอดไส้	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับขนมสอดไส้และการทำ ของชำร่วย	5
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์ของชำร่วยขนมสอดไส้	5
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์ของชำร่วยขนมสอดไส้	90
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10
9	การประดิษฐ์กบติดผมดอก บานขึ้นจากเศษผ้า	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับดอกบานขึ้น	5
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์กบติดผมดอกบานขึ้นจาก เศษผ้า	5
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์กบติดผมดอกบานขึ้น จากเศษผ้า	90
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10
10	การประดิษฐ์ของชำร่วย ข้าวต้มมัด	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับข้าวต้มมัด	5
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์ของชำร่วยข้าวต้มมัด	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์ของชำร่วยข้าวต้มมัด	85
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10
11	การประดิษฐ์พวงกุญแจจาก รังไหม	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับรังไหม	10
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์พวงกุญแจจากรังไหม	10
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์พวงกุญแจจากรังไหม	80
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ครั้งที่	หัวข้อ การจัดกิจกรรมนันทนาการ	ลักษณะกิจกรรม	เวลา (นาที)
12	การประดิษฐ์ร่มการบูรจาก ผ้าโปร่ง	1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจกชุดฝึกปฏิบัติ	5
		2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการบูร	5
		3. แนะนำวัสดุอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	5
		4. สาธิตการประดิษฐ์ร่มการบูรจากผ้าโปร่ง	15
		5. ปฏิบัติการประดิษฐ์ร่มการบูรจากผ้าโปร่ง	80
		6. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม	10

ผลการใช้โปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ

ผลการใช้โปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ โดยการวัดคุณภาพชีวิตและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรมจากการใช้โปรแกรม นันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ แสดงผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูล ตามประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อโปรแกรม ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ			
ชาย	-	-	
หญิง	30	100.00	
รวม	30	100.00	
อายุ			
ระหว่าง 60 - 69 ปี	21	70.00	
ระหว่าง 70 - 79 ปี	7	23.33	
80 ปีขึ้นไป	2	6.67	
รวม	30	100.00	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
สถานภาพ			
โสด	6	20.00	
สมรส	14	46.67	
หม้าย	7	23.33	
หย่าร้าง แยกกัน	3	10.00	
รวม	30	100.00	
ระดับการศึกษา			
อนุปริญญา	8	26.67	
ปริญญาตรี	17	56.67	
สูงกว่าปริญญาตรี	5	16.67	
รวม	30	100.00	
อาชีพ			
รับราชการ	30	100	
รวม	30	100.00	
ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกชมรม			
น้อยกว่า 1 ปี	2	6.67	
1 - 2 ปี	8	26.67	
3 ปีขึ้นไป	20	66.67	
รวม	30	100.00	

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรมทั้งหมดเป็นหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา มีอายุ ระหว่าง 70 - 79 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และมีอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมา มีสถานภาพหม้าย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 มีสถานภาพโสด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และมีสถานภาพหย่าร้าง แยกกัน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 การศึกษาส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมา มีระดับการศึกษาอนุปริญญา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 มีอาชีพเดิมรับราชการจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในชมรมมาเป็นระยะเวลา 3 ปีขึ้นไปจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา ระยะเวลา 1 - 2 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

2. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2.1 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวม

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวม

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
ด้านสุขภาพจิต	3.61	0.26	มากที่สุด
ด้านสภาวะทางสังคม	3.62	0.31	มากที่สุด
รวม	3.61	0.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวม พบว่า ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ตามโปรแกรม มีความคิดเห็นว่าโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุมีผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านสุขภาพจิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 และสภาวะทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31

2.2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพจิต

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพจิต

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
ทำให้ท่านมีความสุข	3.87	0.35	มากที่สุด
ทำให้ท่านมีสมาธิ	3.70	0.47	มากที่สุด
ทำให้ท่านเกิดการผ่อนคลาย	3.63	0.49	มากที่สุด
ทำให้ท่านรู้สึกเพลิดเพลิน	3.60	0.50	มากที่สุด
ทำให้ท่านรู้สึกพอใจ	3.63	0.49	มากที่สุด
ทำให้ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีความหมาย	3.60	0.50	มากที่สุด
ทำให้ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จ	3.67	0.48	มากที่สุด
ทำให้ท่านรู้จักตนเองและยอมรับในตนเองมากขึ้น	3.50	0.51	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
ทำให้ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง	3.43	0.50	มาก
ทำให้รู้สึกดีในการได้เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น	3.60	0.50	มากที่สุด
ทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น	3.50	0.51	มาก
ทำให้ท่านรู้สึกว่าไม่ถูกแยกตัวออกจากบุคคลรอบข้าง	3.57	0.50	มากที่สุด
ทำให้ท่านรู้สึกพอใจที่คนอื่นชวนท่านทำกิจกรรมด้วย	3.60	0.50	มากที่สุด
รวม	3.61	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านสุขภาพจิต ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าเป็นโปรแกรมนันทนาการศิลปะประติมากรรมมีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 11 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ทำให้ท่านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 ทำให้มีสมาธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ทำให้ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ส่วนประเด็นการทำให้ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

2.3 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสภาวะทางสังคม

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสภาวะทางสังคม

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
ทำให้ท่านเข้าใจบุคคลอื่นมากขึ้น	3.57	0.50	มากที่สุด
ทำให้ท่านสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	3.57	0.50	มากที่สุด
ทำให้ท่านมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่น	3.67	0.48	มากที่สุด
ทำให้ท่านได้พูดคุยกับบุคคลอื่นได้มากขึ้น	3.73	0.45	มากที่สุด
ทำให้ท่านสามารถพูดคุยกับบุคคลอื่นได้นานขึ้น	3.60	0.50	มากที่สุด
ทำให้ท่านสามารถถ่ายทอดความรู้สึกให้บุคคลอื่นเข้าใจได้	3.67	0.48	มากที่สุด
ทำให้ท่านมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นในระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมได้	3.70	0.47	มากที่สุด
ท่านมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่นในระหว่างการทำกิจกรรม	3.70	0.47	มากที่สุด
ท่านมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคลอื่น	3.53	0.51	มากที่สุด
ทำให้ท่านมีการวางแผนในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น	3.43	0.50	มาก
รวม	3.62	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านสภาวะทางสังคมพบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าเป็นโปรแกรมสนับสนุนการศิลปะประดิษฐ์มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสภาวะสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 9 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ทำให้ท่านได้พูดคุยกับบุคคลอื่นได้มากขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ทำให้ท่านมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นในระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ทำให้ท่านมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่นในระหว่างการทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ส่วนประเด็นการทำให้ท่านมีการวางแผนในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

3. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ

3.1 ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ โดยรวม

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อโปรแกรมนันทนาการ ศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ โดยรวม

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.56	0.37	มากที่สุด
ด้านหัวข้อกิจกรรม	4.53	0.39	มากที่สุด
รวม	4.54	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อโปรแกรม นันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ โดยรวม พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อ โปรแกรม นันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 และด้านหัวข้อกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39

3.2 ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อโปรแกรม นันทนาการ ศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
สื่อ/ใบความรู้ ทันสมัย อ่านเข้าใจง่าย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ตรงใจท่าน	4.60	0.62	มากที่สุด
วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมเพียงพอ เหมาะสมกับการใช้งาน	4.63	0.56	มากที่สุด
วิทยากร/ผู้จัดกิจกรรม มีอัธยาศัย น่าใจดี มีจิตบริการ และส่งเสริมการเรียนรู้	4.87	0.35	มากที่สุด
บรรยากาศและสถานที่ในการจัดกิจกรรมเอื้อต่อการเรียนรู้	4.53	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
วันเวลาที่จัด (เดือนละ 1 ครั้ง ทุกวันพฤหัสบดีที่ 3 ของเดือน เวลา 09.00 -12.00 น.)	4.50	0.57	มาก
จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรม 12 ครั้ง	4.50	0.51	มาก
โปรแกรมสนับสนุนการด้วยศิลปะประดิษฐ์ที่จัดตรงกับความต้องการของท่าน	4.63	0.49	มากที่สุด
ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.47	0.51	มาก
ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพเสริมได้	4.27	0.58	มาก
รวม	4.56	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อโปรแกรม-
 นันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้สูงอายุมี
 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมสนับสนุนการด้วยศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ด้านการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
 0.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อ และ
 อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ วิทยากร/
 ผู้จัดกิจกรรม มีอริยาศัย น้ำใจดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35
 วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมเพียงพอ เหมาะสมกับการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 และโปรแกรมสนับสนุนการด้วยศิลปะประดิษฐ์ที่จัดตรงกับ
 ความต้องการของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49
 ส่วนความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพเสริมได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.27
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58

3.3 ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ด้านหัวข้อกิจกรรม

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อโปรแกรมนันทนาการศิลปะ-ประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ด้านหัวข้อกิจกรรม

รายการประเมิน	\bar{X} (n=30)	S.D.	แปลผล
การประดิษฐ์พานรองพระจากใบยางพารา	4.33	0.48	มาก
การประดิษฐ์หมอนเครื่องหอม	4.43	0.50	มาก
การประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ	4.57	0.50	มากที่สุด
การประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งจิวจากกระดาษเรนโบว์	4.63	0.49	มากที่สุด
การประดิษฐ์ผ้าขนหนูรูปสัตว์ (งูปีมะโรง)	4.67	0.55	มากที่สุด
การประดิษฐ์ก๊อบติดผดดอกบานชื่นจากเศษผ้า	4.57	0.50	มากที่สุด
การประดิษฐ์ก๊อบรูปหมวกจากเศษผ้าและฝาขวดน้ำ	4.53	0.51	มากที่สุด
การประดิษฐ์ของขำร่วยขนมสอดไส้	4.47	0.51	มาก
การประดิษฐ์ที่คาดผดดอกบัวจากเศษผ้า	4.50	0.51	มาก
การประดิษฐ์ของขำร่วยข้าวต้มมัด	4.40	0.50	มาก
การประดิษฐ์พวงกุญแจจากรังไหม	4.63	0.49	มากที่สุด
การประดิษฐ์ร่วมการบูรจากผ้าโปรง	4.63	0.49	มากที่สุด
รวม	4.53	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อโปรแกรม-นันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ด้านหัวข้อกิจกรรม ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 7 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การประดิษฐ์ผ้าขนหนูรูปสัตว์ (งูปีมะโรง) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 การประดิษฐ์ชั้นหมากเบ็งจิวจากกระดาษเรนโบว์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 การประดิษฐ์พวงกุญแจจากรังไหม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 และการประดิษฐ์ร่วมการบูรจากผ้าโปรง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 ส่วนการประดิษฐ์พานรองพระจากใบยางพารา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

4. ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับโปรแกรมนันทนาการศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ แสดงข้อความคิดเห็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อกิจกรรม

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน ร้อยละข้อความข้อเสนอแนะต่อกิจกรรม

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ควรมีเวลามากกว่านี้ และควรจัดประกวดผลงานด้วย	9	25.71
ควรมีกิจกรรมแบบนี้บ่อยๆ และตลอดไป	9	25.71
อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มอุปกรณ์ จัดอุปกรณ์ให้ได้ครบ	7	20.00
ควรให้ดอกกุหลาบมากกว่านี้ (การประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ)	5	14.29
ควรสอนการประดิษฐ์ดอกบัวด้วยผ้ากาบบัวเป็นของที่ระลึกประจำจังหวัดอุบลราชธานี	3	8.57
ควรเพิ่มการจัดดอกไม้สด เช่น แจกัน พุ่มดอกไม้	2	5.71
รวม	35	100

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีเวลามากกว่านี้และควรจัดประกวดผลงานด้วย และควรมีกิจกรรมแบบนี้บ่อยๆและตลอดไป รองลงมาเสนอแนะว่า ควรเพิ่มอุปกรณ์จัดอุปกรณ์ให้ได้ครบ และควรให้ดอกกุหลาบมากกว่านี้ (การประดิษฐ์ตุ้มดอกกุหลาบ) นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรสอนการประดิษฐ์ดอกบัวด้วยผ้ากาบบัวเป็นของที่ระลึกประจำจังหวัดอุบลราชธานี และควรเพิ่มการจัดดอกไม้สด เช่น แจกัน พุ่มดอกไม้

2. ความคิดเห็นอื่น ๆ

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวน ร้อยละข้อความคิดเห็นอื่น ๆ

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ได้ประโยชน์มากได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนทำให้มีสุขภาพจิตดีมาก	7	14.58
ได้รับความรู้ดีมาก และสนุกสนานดี	6	12.50
มีประโยชน์ ทำให้มีสมาธิ ได้พบปะกับเพื่อน ได้ทำงานร่วมกัน	6	12.50
ทำให้มีสมาธิในการทำงาน และสนุก	5	10.42
ฝึกสายตา กล้ามเนื้อ พัฒนาปลายประสาทนิ้ว	5	10.42
ได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำของชำร่วยนำไปใช้เป็นของชำร่วยและของที่ระลึกได้	4	8.33
ได้รับความรู้ดีมาก	4	8.33
ภูมิใจที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่	3	6.25
กิจกรรมดีมาก นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3	6.25
นำไปใช้เป็นของที่ระลึกในงานบุญและระดับรถยนต์	3	6.25
สามารถใช้เป็นอาชีพเสริมได้และนำไปใช้สอนลูกหลานเพื่อเป็นแนวทางประกอบอาชีพได้ มีประโยชน์มากสามารถนำไปทำธุรกิจเชิงพาณิชย์ได้	2	4.17
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้อความความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้กล่าวถึง การได้ประโยชน์มากได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนทำให้มีสุขภาพจิตดีมาก ได้รับความรู้ดีมากและสนุกสนานดี มีประโยชน์ ทำให้มีสมาธิ ได้พบปะกับเพื่อน ได้ทำงานร่วมกัน ทำให้มีสมาธิในการทำงาน และสนุก เป็นการฝึกสายตา กล้ามเนื้อ พัฒนาปลายประสาทนิ้ว ได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำของชำร่วยนำไปใช้เป็นของชำร่วยและของที่ระลึกได้ มีความภูมิใจที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ เห็นว่าเป็นกิจกรรมดีมาก นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถนำไปใช้เป็นของที่ระลึกในงานบุญและระดับรถยนต์ และใช้เป็นอาชีพเสริมได้และนำไปใช้สอนลูกหลานเพื่อเป็นแนวทางประกอบอาชีพได้ มีประโยชน์มากสามารถนำไปทำธุรกิจเชิงพาณิชย์ได้